

Sławomir Pasikowski

Wstęp

Czasopismo Pedagogiczne/The Journal of Pedagogy nr 1-2, 7-10

2015-2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Szanowni Państwo,

Projekt „Czasopismo Pedagogiczne/The Journal of Pedagogy” powstał z myślą o budowaniu dialogu na rzecz edukacji pomiędzy różnymi, często odległymi obszarami nauki, kultury i sztuki. Krystalizacja profilu pisma nadal postępuje. Jego formuła pozostaje więc otwarta na impulsy, inspiracje i inicjatywy autorów chcących zaprezentować projekty angażujące zagadnienie edukacji lub pojęcia z nią związane. Jest więc w Czasopiśmie Pedagogicznym miejsce na ukazywanie nowatorskich trendów, perspektyw oraz rozwiązań teoretycznych i praktycznych. Ale też takich, które wpisują się w myśl głównego nurtu, za cel biorącą szeroko rozumianą edukację oraz towarzyszące jej procesy, zjawiska i zagadnienia. Słowem, przedstawiane czasopismo stanowić ma przestrzeń dla różnych typów i trybów narracji.

W obecnej, rozwijającej się jeszcze postaci, półrocznik Czasopismo Pedagogiczne przewiduje prezentację rozpraw teoretycznych, raportów z badań, doniesień z praktyki pedagogicznej, tekstów recenzyjnych i polemicznych. Jako wartościowe traktowane są też przekłady nietuzinkowych tekstów i wywiady. Zdecydowanie oryginalnym elementem struktury pisma jest dział liberatury.

Planujemy również otwarcie działu preprintu oraz postprintu, które stwarzając okazję do bieżącej dyskusji z udziałem czytelników i autorów otworzą możliwość wzbogacającego namysłu nad dopiero powstającymi pracami, jak też budowaniem komentarzy, recenzji i autorecenzji, jakże potrzebnych tym, dla których finałem pracy nie jest lub nie może być moment jej publikacji.

Przewidujemy możliwość publikacji numerów tematycznych z gościnną redakcją, ale za atrakcyjne uznajemy również tworzenie kontrastowych formuł poszczególnych numerów. Sprzyja temu zarówno zestaw zagadnień, na które zorientowane jest pismo, jak i zamiar osadzenia samego pisma w kontekście debat organizujących się wokół humanistyki i w jej obrębie.

Nad jakością czasopisma czuwać będzie międzynarodowe grono Rady Naukowej złożone z przedstawicieli nauk społecznych i humanistycznych.

Wypada w tym miejscu przybliżyć tło, w jakim konstituował się tytuł naszego pisma. Nazwa nawiązuje do przedwojennego periodyku o tytule „Czasopismo Pedagogiczne. Dodatek do dziennika urzędowego, Redagowanego w C.K. Radzie Szkolnej Krajowej”. Wydawany był on od 1912 roku przez Radę Szkolną Krajową, niezależny organ polskiego szkolnictwa zaangażowany w polonizację i podnoszenie poziomu oświaty w Galicji. Pismo drukowane przez Drukarnię Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, podobnie jak Zakład, związane było ze lwowskim środowiskiem intelektualnym. Do roku 1918 ukazało się przynajmniej 20 numerów wydawanych nieregularnie z częstotliwością od 2 do 4 w roku. Po pięciu latach istnienia w nazwie czasopisma pojawił się dopisek: „Poświęcone sprawom wychowania i nauczania w szkołach ludowych i seminariach nauczycielskich oraz dalszemu kształceniu nauczycieli”. Struktura pisma obejmowała obszerną nietytułowaną część rozpraw teoretycznych, doniesień z praktyki pedagogicznej oraz tekstów zorientowanych na praktyczną aplikację osiągnięć pedagogiki i ówczesnych nauk z nią współpracujących, a następnie dział „Z literatury pedagogicznej”, w którym znajdowały się teksty recenzyjne i polemiki. Trzeci dział stanowiły „Wiadomości” zawierające ogłoszenia edukacyjne i kulturalne, informacje o kursach, konferencjach i kongresach, ale także krótkie raporty z badań empirycznych i zestawienia statystyczne dotyczące warunków szkolnictwa i edukacji. Ostatni dział zatytułowany „Przegląd czasopism” zawierał

spis zawartości wybranych czasopism krajowych i zagranicznych adresowanych do czytelnika zainteresowanego zagadnieniami edukacji.

W jednym z numerów, dokładnie w Zeszytcie 1–3, z roku 1918 opublikowany został tekst Władysława Witwickiego zatytułowany „Rysunek jako środek niezbędny przy nauczaniu w przyrodzie”. Autor pisał go jeszcze jako doktor Uniwersytetu Lwowskiego. Dwa swoje teksty w przedwojennym Czasopiśmie Pedagogicznym opublikował również Stefan Błachowski, późniejszy profesor psychologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Najpierw jako asystent, w roku 1916 w zeszytcie 1–3 zaprezentował tekst pod tytułem „O pamięci, jej istocie i kształceniu”, a następnie w roku 1917 w zeszytcie 1–2 „Kilka uwag o badaniach inteligencji w Polsce”. Był już wtedy doktorem. Czasopismo gościło na swoich łamach nie tylko teksty pedagogów, psychologów i filozofów. Swoje prace prezentowali w nim także przedstawiciele środowisk prawniczych, technicznych i ekonomicznych.

Obecny projekt nie stanowi kontynuacji przedwojennej tradycji, choć niewątpliwie dostarczyła ona istotnej inspiracji nie tylko w zakresie tytułu związanego z przywołanymi wielkimi postaciami Witwickiego i Błachowskiego¹. Za niezwykle atrakcyjne uznaliśmy możliwe odwołanie do skojarzeń z Zakładem Narodowym im. Ossolińskich i jego olbrzymim udziałem w budowaniu polskiej kolebki myśli humanistycznej przełomu XIX i XX wieku. Pragniemy się jednak ustrzec przed zarzutem pretensjonalnego ruchu. Do głównych powodów sięgnięcia po nazwę Czasopismo Pedagogiczne należy bowiem jego jednoczesna prostota i pojemność. Cechy te zapewniają w naszym

---

¹ Tu pragnę zaznaczyć, jak wielkie było nasze zaskoczenie i satysfakcja, gdy okazało się, że do Rady Naukowej pisma zaproszenie przyjął Profesor Czesław Sławomir Nosal. Profesor, już po podjęciu decyzji, poinformował nas, że był studentem Profesora Błachowskiego. Niespodziewanie więc Czasopismo Pedagogiczne, w obecnej odsłonie, zyskało wartościowe ogniwo mocniej jeszcze łączące je z historią przedwojennego periodyku.

mniemaniu możliwość łatwej identyfikacji pisma oraz minimalizują ograniczenia przestrzeni dyskusji nad wielodyscyplinarnym, a może właściwiej – adyscyplinarnym, zagadnieniem edukacji.

Pierwszy, a zarazem podwójny numer specjalny prezentowanego przez nas Czasopisma Pedagogicznego ma postać tematyczną. Do jego redakcji zaproszona została Profesor Monika Jaworska-Witkowska, która jednocześnie jest pomysłodawczynią przewodniego hasła numeru: ciało – tekst – przestrzeń.

Realizacja projektu Czasopismo Pedagogiczne oraz uruchomienie pierwszego inauguracyjnego numeru spotkało się z dużą życzliwością wielu osób. Przede wszystkim impulsów do powołania pisma dostarczył Profesor Lech Witkowski, za co serdecznie dziękujemy. Dziękujemy również Rektorowi Akademii Pomorskiej w Słupsku Profesorowi Romanowi Drozdowi oraz Prorektorowi Profesorowi Tadeuszowi Sucharskiemu za otwartość wobec pomysłu powołania pisma oraz każdą postać wsparcia, jakiego udzielili w tym zakresie członkom zespołu redakcyjnego. Profesor Monika Jaworska-Witkowska, oprócz zaproponowania hasła i objęcia gościnnej redakcji pierwszego numeru, odegrała kluczową rolę w zjednoczeniu wokół tworzenia tego numeru autorów o jakże różnych zainteresowaniach i doświadczeniach. To także ona, korzystając ze swoich kontaktów, wsparła proces powoływania Rady Naukowej Czasopisma Pedagogicznego. Serdeczne podziękowania za niezwykłą życzliwość i nieskrępowaną gotowość współpracy kierujemy też w stronę tychże osób, które tę Radę Naukową zechciały reprezentować. Mamy także nadzieję, że współpraca w zakresie przygotowania i publikacji prac na łamach naszego czasopisma dostarczy satysfakcji wszystkim osobom zaangażowanym w ten projekt.

W imieniu Członków Redakcji,
Sławomir Pasikowski